कुष्ठी, तैजसापहारी मण्डली, देवब्राह्मणाक्रोशकः खलति, गरदाग्निदावुन्मत्तौ, गुरुप्रतिहन्तापस्मारी, गोघ्नश्चान्धो, धर्म्मपत्नीं मुक्त्वान्यत्र प्रवृत्तः शब्दवेधी प्राणिविशेषः, कुण्डाशी भगभक्षो, देव-ब्राह्मण-स्वापहारी पाण्डुरोगी, न्यासापारी च काणः, स्त्रीपण्योपजीवी षण्ढः, कौमार-दारत्यागी दुर्भगो, मिष्टैकाशी वातगुल्मी, अभक्ष्यभक्षको-गण्डमाली, ब्राह्मणीगामी निर्वीजी, क्रूरकर्म्मा वामनो, वस्त्रापहारी पतङ्गः, शय्यापहारी क्षपणकः, शङ्खशुक्त्य-पहारी, कपाली दीपापहारी कौशिको, मित्रध्रुक् क्षयी, मातापित्रोराक्रोशकः खञ्जन" इति अन्तवागुल्वणो, मुहुर्मुहुःसंलग्नवाक् जलोदरी, दारत्यागी कूटसाक्षी-श्लीपदी, उच्छूनजङ्घाचरणो, विवाहविघ्नकर्त्ता छिन्नोष्ठः, अवगुरणः छिन्नहस्तो, मातृघ्नोऽन्धः, स्नुषागामी, वात-वृषणः, चतुष्पथे विण्मूत्रविसर्जने मूत्रकृच्छ्री, कन्यादूषकः षण्ढः, ईर्ष्यालुर्मशकः, पित्रोर्विवदमानोऽपस्मारी, न्यासा-पहार्यनपत्यो, रत्नापहार्यत्यन्तदरिद्रोविद्याविक्रयी पुरुष-मृगः, वेदविक्रयी द्वीपी, बहुयाजकोजलप्लवः, अयाज्यया-जकोवराहः, अनिमन्त्रितभोजी वायसः, मिष्टैकभोजी वानरः, यतस्ततोऽश्नन्मार्जारः, कक्षवनदहनात्खद्योतः, दारकाचार्य्योमुखविगन्धिः, पर्युषितभोजी कृमिः, अदत्तादा-यी बलीवर्दो, मत्सरी भ्रमरः, अग्न्युत्सादी मण्डलकुष्ठी, शूद्राचार्य्यःश्वपाकः, गोहर्ता सर्प्पः, स्नेहापहारी क्षयी, अन्नापहार्य्यजीर्णी, ज्ञानापहारी मूर्खः, चण्डालीपुक्क-सीगमनेऽजगरः, प्रव्रजितागमने मरुपिशाचः, शूद्रागमने दीर्घकीटः, सवर्णाभिगामी दरिद्रः, जलहारी मत्स्यः, क्षीरहारी बलाका, वार्द्धुषिकोऽङ्गपीनः, अविक्रेयविक्रयी गृध्रः, राजमहिषीगामी नपुंसकः, राजाक्रोशकोगर्दभः, गोगामी मण्डूकः, अनध्यायाध्ययने शृगालः, परद्रव्याप-हारी परप्रेष्यः, मत्स्यवधे गर्भवासी" इत्येवं नानास्मृति वचनैः गतिविशेषो मिताक्षरायां दर्शितस्तेन तत्कालप-र्य्यन्तस्थायिताऽधर्म्मस्येति गम्यते। ब० अनिच्समा० अधर्म्मा। पुण्यरूपधर्म्मशून्ये त्रि०। नास्ति निवृत्तः धर्म्मो यस्य अनिच्समा० अधर्म्मा। क्षीणपुण्ये त्रि०। "तारकावर्ष-मिवाधर्मविनाशपिशुनमिति" काद०। गुणाद्यपरपर्य्यायः अधर्मस्तद्रहिते ब्रह्मणि न०।

अधर्म्मचारिन् त्रि० न धर्मं चरति अनुतिष्ठति चर+णिनि ६त० न०त०। धर्मकृत्याननुष्ठायिनि, पापानुष्ठायिनि च स्त्रियां ङीप्।

अधर्म्ममय त्रि० अधर्मेण प्रचुरः प्राचुर्य्यार्थे मयट्। पाप-प्रचुरे। स्त्रियां ङीप्। [पापाचारिणि।

अधर्म्मात्मन् त्रि० अधर्मप्रधानः आत्मा यस्य। प्राधान्येन

अधर्म्मास्तिकाय पु० आर्हतमतसिद्धेषु जीवादिपञ्चकास्ति-कायेषु मध्ये स्थितिस्वभावके पदार्थभेदे विवरणमर्हच्छब्दे दृश्यम्। [ङीप्।

अधर्म्मिन् त्रि० अधर्मः पापमस्त्यस्य इनि। पापवति स्त्रियां

अधर्म्मिष्ठ त्रि० अतिशयेन अधर्म्मी इष्ठन् भत्वाट्टिलोपः। भृशपापयुक्ते।

अधर्म्म्य त्रि० न धर्म्माय हितं यत्। पापापादके, "पञ्चानां तु त्रयो धर्म्म्या द्वावाधर्म्म्यौ स्मृताविहेति" मनुः।

अधवा स्त्री न विद्यमानो धवो भर्त्ता यस्याः। मृतभर्त्तृकायां विधवायाम् स्त्रियाम्। [भागगन्तरि त्रि०।

अधश्चर पु० अधःखनित्वा चरति अच्। चौरे, अधो-

अधश्चौर पु० अधोभागे खनित्वा चोरयति चुर-अच् स्वार्थे अण्। सन्धिं कृत्वा चौर्य्यकारके। (सिन्धियाल)।

अधश्शिरस् न० अधोवर्त्ति शिरः सस्य शत्वम् वा। अवाङ्मस्तके।

अधस् अव्य० अधर+असि अधरशब्दस्थाने अधादेशश्च। पाताले, अधस्थानमात्रे च। तत्रापि अर्थवशात् प्रथमा-पञ्चमीसप्तम्यर्था उन्नेयाः। तत्र प्रथमार्थे अधोरथ्यं, पञ्च-म्यर्थे अधोवृक्षात् पतति, सप्तम्यर्थे अधोगृहे शेते इत्यादि। "अधः कथञ्चिद्धृतभूमिभागमिति" कुमा०। "पतत्यधोधाम विसारि सर्व्वतः, इति माघः।

अधस्तन त्रि० अधोभवः अधस्+ट्यु तुट् च। अधोभवे स्त्रियां ङीप्। "एवमागामियागीयमख्यकालादधस्तनः स्वकालादुत्तरो गौणः कालः पूर्वस्य कर्मण इति" स्मृतिः। "अधस्तनः पूर्वतनः वृक्षवच्छास्त्रेषु व्यवहार" इति न्याया-दिति" रघुनन्दनोक्तेः पूर्वतनेऽपि।

अधस्तरा(मा)म् अव्य० अतिशयेन अधः, तर(म)प् आमु। अत्यन्ताधरे। द्रव्ये तु नामु। अधस्तरोदेशइत्यादि।

अधस्तात् अव्य० अधर+अस्ताति अधादेशः। अधःशब्दार्थे। अयञ्च प्रथमापञ्चमीसप्तम्यर्थे एव "धर्मेण गमनमूर्द्ध्वं गमनमधस्ताद् भवत्यधर्मेणेति" ४४ साङ्ख्यका०।

अधस्पदम् न० अधोवृत्ति पदं वा सत्वम्। निम्नपदे।

अधामार्गव पु० न धीयते अधाः तादृशं मार्गं वाति वा-क। अपामार्गे इति क्षीरस्वामी।

अधार्म्मिक त्रि० धर्मं चरति आसेवते ठक् विरोधार्थे न०त०।